СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 150. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 30. червня 1930. VOL. XXXVIII. No. 150. Jersey City, N. J., Monday, June 30, 1930. THREE CENTS.

57 ОСІБ ВПАЛИ ЖЕРТВОЮ ШАЛІЮЧОЇ БУРІ

ТОРОНТО (Онтеріо). — Шаліюча буря і злива буля причиною виколіення трох поїздів. Наслідком виколіення згинули 13 осіб. Четверо дітей потонули в ріці, до якої впали вагони.

ГЕРБОР ГРЕЙС (Нюфондленд). — Буря була причиною смерти 9 осіб. З того 5 осіб убив грім. Смерть заскочила людей при столі. Одну людину забив грім в хвилі, коли вона телефонувала. В иншім місці вдарив грім в одну лодку й убив трох рибаків.

Градові грудки важили по фунтови. Телефонічне получення було перерване цілу пятницю.

БОФФАЛО (Ню Йорк). — Буря перевернула лодку й затопила двох прогульковців.

СЕЙНТ ДЖАНС. — Джеймс Клерк хотів остерегти телефоном жінку, щоби вона держалася підчас бурі здалека від телефону. Коли ждав на телефонічне получення, вдарив грім і вбив його на місці.

„ЛОС ЕНДЖЕЛЕС" БЛУКАВ ЦІЛУ НІЧ.

ЛЕЙКГОРСТ (Ню Джерзи). — Кермовий корабель „Лос Енджелес" вилетів з гангари, щоби повитати в Ню Йорку побідників океану. Вертаючи до Лейкгорст, попав на таку шалену бурю, що неможливо було йому злетіти на землю. „Лос Енджелес" літав цілу ніч здовж морського побережа. Мужва не мала води до пиття ні нічого до їдження. Вкінці над ранком, коли буря трохи притихла, вдалося затягнути його до гангари.

ЛЕТУНІВ ВИТАЮТЬ ДАЛІ.

НЮ ЙОРК. — Десятки тисяч людей обступили Сіти Гол, щоби бути свідками привитання майора Кінгсфорда Смита і його товаришів, котрі перелетіли океан на своїм славнім літаку „Садерн Крос".

Летунів засипано телеграмами, між якими знаходиться телеграма від бритійського премієра Мек Донелда. В понеділок прийме летунів президент Гувер.

ГОВОРИТЬ З НАРЕЧЕНОЮ НА ВІДДАЛЬ 15,000 МИЛЬ.

НЮ ЙОРК. — Майор Чарлз Кінгсфорд Смит говорив по радіо зі своєю нареченою Мисс Павел, котра живе в місті Мельбурн в Австралії. Це перша приватна розмова на таку далечінь, яка виносить 15,000 миль. Смит твердить, що чув добре слова нареченої. Темою розмови, якій прислухувалися й инші особи, були короткі звідомлення про перелет океану та про те, що їхній шлюб відбудеться у вересні.

КЕМБЕЛ ЗРЕЗИГНУВАВ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорського прогибіційного адміністратора Кембела перенесено з Ню Йорку до Бостону. Кембел вніс свою резиґнацію і заявив, що до Бостону не піде, бо є звязаний з Ню Йорком.

ГУВЕР У БОРОТЬБІ З СЕНАТОМ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер домагався від сенату призначення $25,000 на покриття коштів комісії, яка займається студіями над форсованням законів. Сенат призначив тільки $50,000. Разом з тим висказав свою опінію, щоби комісія займалася тільки прогибіційним питанням.

Президент Гувер заповів, що він пошукує собі приватною дорогою $100,000, потрібних на покриття коштів комісії. У сенаті почали підносити, що таке поступовання президента не є згідне з дотеперішньою практикою. Але сенатор Ґлес, котрий найбільше противиться тому видаткови, заявив, що годі противитися тим, котрі хочуть видавати свої приватні гроші на „дурниці".

ДУМАЮТЬ ПРО ВОЄННЕ ПОГОТІВЛЯ.

ВАШИНГТОН. — Президент підписав конгресову резолюцію, яка передбачає комісію, що має виробити плян, як затягнути богатство краю, промисл і горожан до як найскоршої й найуспішнішої оборони краю на случай війни.

РОЗСЛІДЯТЬ ДНО МОРЯ.

НЮ ЙОРК. — Незабаром людське око погляне перший раз на дно моря у найбільшій глибині, щоби приглянутися, як виглядає життя на дні моря. Таке заповів Отис Бартон, котрий розслідживав море близько Бермудів з рамени наукової експедиції Американського Природничого Музею. Для цеї цілі будують тепер величезну сталеву кімнату, яку спустять на дно моря.

СОТКИ ТИСЯЧ ЛЮДЕЙ ВИТАЮТЬ БИРДА.

БОСТОН. — Такої величавої демонстрації, яку справило населення Бостону полярному дослідникови Бирдови, ще досі не було в Бостоні. Бостонці витали Бирда з ще більшим ентузіязмом, ніж витали Линдберга по його перелеті океану. Мейор міста подав, що в привитанню Бирда взяло участь яких 500,000 людей.

Демонстрація була така велика тому, що Бостон уважає Бирда своїм сином, бо він живе в тім місті зі своєю родиною.

ПОВСТАНЦІ ГОРОЮ.

БУЕНОС АЙРЕС. — З Болівії доносять, що там повалено уряд, а вся влада опинилася в руках повстанців. На сторону повстанців перейшло рівнож і військо.

КРИТИКУЄ ДАНІ ПРО БЕЗРОБІТТЯ.

НЮ ЙОРК. — Мисс Френсис Перкинс, стейтова промисловa комішенерка, твердить, що подані секретарем Лемонтом числа про скількість безробітних не є згідні з правдою.

ПІСЛЯ РЕВОЛЮЦІЙНОГО ЗАМАХУ В УЖГОРОДІ.

Після невдалого замаху в Ужгороді на діякона Шабова арештували там крім атентатчика Татинеця ще 4 людей, м. и. жінку місцевого адвоката Новаковську, родом зі Львова. Вона нібито є головною пружиною замаху. Татинець зізнав, що замах виконав із патріотизму, як прихильник независимої України, а противник москвофільського режиму, якого репрезентатом був Шабов.

ЧИСЛО ЧУЖИХ УРОЖЕНЦІВ В САСКАЧЕВАНІ ЗМЕНШУЄТЬСЯ.

Числом чужих уроженців в Саскачевані помітно зменшується. В 1916 р. перепис населення в тій провінції виявив, що в ній було 201,203 осіб уроджених в чужих краях. В 1926 році число чужих уроженців зменшилося до 196,190. Чужинецьке населення зменшилося помимо того, що тисячі імігрантів прибули після війни з Европи.

ШТУДЕРАНТИ.

У польськім місті Хелмжи арештували директора тамошньої цукроварні та його помічника інж. Буша за те, що продавали наївним хліборобам буцімто чисту чілійську салітру як штучний навіз. До цеї салітри додавали вони по 30 і 40 проц. чистого піску. Цукрові буряки не хотіли від такого піску рости і селяне довго шукали причини недороду, аж найшли.

НОВИЙ ПРОЦЕС ПРОТИ УКРАЇНЦІВ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

„Комуніст" повідомляє, що ДПУ закінчило слідство в справі викритої недавно в Одесі української незалежницької організації. Слідство нібито викрило, що організація приготовляла збройне повстання проти большевиків на півдні Радянської України. Процес арештованих 25 Українців мав початися в перших днях червня.

ЛЕГКИЙ ДОРОБОК, АЛЕ НЕБЕЗПЕЧНИЙ.

В повітовім кримінальнім суді в Торонто, Онт., була справа перед суддею Дентоном, з якої видно, що легкий доробок є небезпечний. Обвинувачений був Вролтер Пендій, 45-літній Українець. Із зізнань показалося, що Пендій казав Чехови Людвікови Гергельтові підписатися на папері, про який сказав йому, що се контракт до роботи. Гергельт підписався, але відтак довідався, що його рахунок в банку зменшився на одну тисячу долярів. Гергельт ручив, що він до того часу ніколи не видів банкового чеку.

Суддя рішив, що Пендій є винний крадежі тисячі долярів. Пендій приобіцяв звернути тисячку Гергельтови; на рахунок заплатив 50 долярів, а по 25 долярів приобіцяв платити що місяця. „Не забудь же", сказав йому суддя. „Ти не є свобідний, коли одначе звернеш йому кождий цент, то се богато заважить на твою користь". Суддя відложив вирок до 9 вересня, а до того часу випустив Пендія за порукою в сумі $2,000.

ПИТАННЯ ДИНАСТІЇ В МАДЯРЩИНІ.

Чеська преса дискутує тепер поважно над династичним питанням у Мадярщині. „Ческе Слово", орган партії Бенеша, занимається в одній передовиці цим питанням і каже, що д-р Зайпель погодився з мадярськими леґітимістами, щоб архикнязь Отто пішов вперед на італійський королівський двір, щоби вербувати собі там особисто італійську поміч. Часопис звертається проти плянів австрійського монархіста, на основі яких мав би стреміти архикнязь Отто до „цілковитого відновлення" мадярської, хорватської і вацлавської корони. Повернення Габсбургів означало би поворот монархій у цілій центральній Европі і поворот Гогенцолернів, а тимсамим настало би відновлення цісарсько-пруського імперіялізму.

ЗЛОВИЛИ СПРАВЦІВ КРАДІЖИ 5 МІЛІОНІВ.

Поліції у Пятрі-Нямц (Румунія) донесено, що мешканці Пятри-Нямц, Алекс. Попович і Василь Тіку, жиють дуже гойно. Поліція арештувала їх і показалося, що вони є справцями крадіжи 5 міліонів левів з почтового возу на двірци в Пятрі-Нямц минулого року. У схову знайдено ще 3 міліони 300 тисяч левів. Злодії не мали спільників.

ЗЛОДІЇ ЗАДУШИЛИСЯ В КОПАЛЬНІ.

Два злодії з Рави Руської, 25-літній Домбек і 18-літній Мастикаш, скрилися перед поліцією в старім шибі копальні вугля в Нивах (пов. Рава Руська). Оба вони вдушилися двоокисом угля. Тому, що злодії скрили там крадені річи більшої вартости, вислано на місце вогневу сторожу з протигазовим апаратом. Не устійнили нічого, бо один сторож міг бути в шибі не більше півтретя хвилі. Повітова команда поліції, щоби не допустити до дальших нещасливих випадків, поручила Мих. Мастикашеві з Нив, на якого грунті є шиб, засипати його землею.

АРАБСЬКА ІСТОРІЯ.

У польській пресі находимо таку інформацію: До Радомя приїхали арабські купці на закуп зброї і щоби навязати ближчі торговельні зносини з Польщею. Після побуту в Лодзі, де оглянули текстильні фабрики, виїдуть до Гдині, де допильнують висилки купленої зброї. Для якого вжитку має бути ця зброя, невідомо.

ГРЕЧУК ДІСТАВ ПЯТЬ ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

В квітни с. р. молодий вінніпеґський Поляк Майк Гречук увійшов замаскований до одної аптики і намагався ограбити її, грозячи клеркови Гвиткомбові револьвером. Гвиткомб не давав себе залякати і Гречук стрілив до нього та поцілив його кулею. На щастя куля не вбила його; Гвиткомб перележав у шпиталі 32 дні і вийшов здоровий, але Гречук вже не міг ограбити аптики по вистрілі; його арештовано. Недавно відбулася його справа в кримінальнім суді у Вінніпеґу і 13 червня проголосив суддя Галд засуд. Гречук дістав пять літ вязниці.

НОВІ АПАРАТИ — СТАРИЙ ВОГОНЬ!

Нафтова околиця Туйкани, недалеко Морен (Румунія) загрожена сондою ч. 160. В останніх днях виплинивають з горючої сонди отруйні гази й виповнюють цілу околицю.

МАЧУХА.

У Кракові поліція веде слідство в поганій справі. Два сини почтового офіціяла Любартовського, пасерби його другої жінки, померли серед таємних обставин. Їхня мачуха працює в епідемічнім шпиталі. Після смерти двох згаданих синів Любартовського занедужав на заразну недугу й третій. Є підозріння, що їх затруїла навмисне мачуха.

ЗА ПРОПАГАНДУ ТВЕРЕЗОСТИ.

Дня 30. квітня в Саранчуках, бережанського повіту, о. Омелян Кордуба, голова читальні „Просвіти", скликав загальні збори читальні. У програму зборів входив реферат на тему „Просвіта і алькоголь". Місцева поліція подала в суд о. Кордубу, секретаря філії д-ра Логуша і референта д-ра Возняка за влаштування нелегальних зборів. Нелегальність була мотивована тим, що 500 осіб не могло поміститись у малій кімнаті. 12. травня переведено розправу в цій справі. Суд звільнив обвинувачених від вини і кари. Розправа була цікава тим, що обвинувачений о. О. Кордуба, бувший гімназійний катехит, ставав перед суддею, своїм бувшим учнем. Поліція в Саранчуках не обмежилась до судової скарги, а донесла на о. О. Кордубу до прокуратури за провину карно-скарбового закону, себто, що, поширюючи в селі тверезість, зменшує доходи державні скарбови. У Саранчуках 750 громадян присягло від горівки.

РУМУН ХОТІВ ЗНАСИЛУВАТИ 7-ЛІТНЮ ДІВЧИНУ.

В місточку Тиминс, Онт., сталася 30 травня така подія. Буковинський Румун Григорій Кройтор, будучи під напитком, забрав 7-літню дівчину Георгія Бойчука, буковинського Українця, повів її над ріку Матаґамі в корчі і хотів знасилувати. Мешкаючий недалеко Француз виглянув крізь вікно свого дому, коли почув крик дівчини і побачив, як дівчина хоче вирватися від якогось чоловіка. Він думав, що се старша дівчина. Могло проминути 5 мінут, як дівчина боронилася, аж жінка того Француза сказала: „Іди тай скажи тим пустякам, нехай собі йдуть дальше від нашої хати". Француз вийшов і крикнув на Кройтора, а той настрашився і пустив дівчину. Дівчина зараз встала і побігла до хати та вчепилася Французової жінки. Була майже непритомна, мала подрапане лице та синяки на горлі, бо Кройтор її душив. Француз задержав Кройтора коло себе, поки поліція не прибула і забрала його до тюрми. 4 червня відбувся суд над ним за те, що був пяний. Поліційний суддя засудив його на 3 місяці вязниці, або 100 долярів гривни, а за насилування дівчини віддано справу до вищого суду в Кокрейн, Онт.

ІНДУСИ ВИКПИВАЮТЬ РАПОРТ САЙМОНА

ІНДУСЬКИЙ БОЙКОТ ШКОДИТЬ АНГЛІЙСЬКОМУ ПРОМИСЛОВИ.

БОМБЕЙ (Індія). — Індуські націоналісти почали насміхатися з рапорту комісії Саймона для індуських справ. У сім місті насмішка прибрала таку форму: націоналісти прибрали осла в англійський стрій, наліпили на нього копію рапорту Саймона, вели осла містом серед насміхів товпи, а довівши до великої площі, спалили документ на огниці.

Англійський промисл сильно потерпів через бойкот англійських товарів, зарядженй Індусами. Імпорт англійських матерій зменшився на 50 міліонів ярдів; навіть виріб бавовняних матерій в англійських фабриках у самій Індії потерпів через бойкот.

СЕРБИ ДАЛІ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ ЖОРСТОКО ИНШІ НАРОДИ.

ЗАГРЕБ (Югославія). — Пані Гільда Ісольда Райтер, німецька журналістка, вислала до премієра Живковича лист, який вона опісля подала до публичного відома, а в якому вона представляє огидні насильства, котрих над нею мали допускатися сербські полісмени в сербській тюрмі, куди її запроторили за мнимі виступи проти Сербії.

Пані Райтер каже, що Серби не щадили їй ніякої жорстокости. На самому вступі в тюрму їй звязали руки й ноги, провели залізну штабу попід коліна та били палками в пяти. Коли її крики вчули инші вязні, їй закнебльовано уста, звязано голову в міх та полишено так у келії, поки її знову не відвязали на другий день і знову почали мучити, щоби вимусити в неї признання до вини, якого треба було поліції.

БОЛЬШЕВИКИ ХОЧУТЬ СКИНУТИ ЕПИСКОПА.

ПАРИЖ. — Московський церковний синод прислав приказ зложити з епископства відомого російського православного епископа Евлогія, котрого Москалі вважають головою московської православної церкви поза границями Росії.

Скидають його за те, що він організував протести проти нищення церков большевицьким урядом.

Епископ Евлогій скликав збори православних, на котрих прочитав приказ московського синоду. Евлогій додав заперечення вістки, буцімто він організував збори проти большевиків.

ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН ЕСПАНІЇ ПОГІРШУЄТЬСЯ.

МАДРИД. — Еспанські гроші впали в міжнародній торговлі до такого рівня, до якого вони впали були тільки підчас війни з Америкою за Филипини. Політики винують банкирів, банкирі винують політиків, а всі инші признають явище за доказ браку довіря заграниці до економічного стану Еспанії.

Це недовіря викликало поважні страйки робітників, які потрясають Еспанію один за другим. Страйк у Севілї вже немовби покінчився, і робітники в Малязі теж вернули до роботи, але зате генеральний страйк заряджено тепер у Ґранаді, Кордові й Андалюзії. У фабриці амуніції в Більбао має початися страйк у понеділок.

Всі партії критикують уряд. Короля теж критикують за те, що виїхав з краю в такий критичний час. Консервативні дотого невдоволені з розмов короля з ліберальним провідником Альбою, що перебуває на вигнанню в Парижі, тим більше, що усі розмови не довели нідочого.

МІЖНАРОДНІЙ КОНГРЕС ПРО ПРАЦЮ ОФІСОВИХ РОБІТНИКІВ.

ЖЕНЕВА. — На Міжнародній Робітничій Конференції ражено нині над числом годин для офісових робітників. Резолюційний комітет поставив внесок, щоби признати для них норму 8-годинного дня та 48-годинного тижня. Це внесення й ухвалено.

Голосували за нього всі представники робітничих організацій, з винятком представників урядових установ, які здержалися від голосовання, та урядовців Ірляндії й Японії, які голосували проти. Представники підприємців теж були проти.

ЕСПАНІЯ ГОДИТЬСЯ НА ПЛЯН БРІЯНА.

ПАРИЖ. — Еспанське міністерство в офіціяльній ноті повідомило французького міністра Бріяна, що воно годиться на його плян завести федерацію европейських держав. Еспанія додає, що діяльність федеральних установ не повинна противитися діяльности Ліги Народів.

КОНФЕРЕНЦІЯ МАЛОЇ АНТАНТИ СКІНЧИЛАСЯ.

ПРАГА. — Мала Антанта покінчила свою конференцію в пятницю. Останні офіціяльні комунікати конференції подають про перебіг нарад ще менше вісток ніж перші. Говориться в них ще раз про згадку про французько-італійське напруження та про справу реституції Габсбургів.

З розмов представників держав з газетярами виходилоб, що на конференції не було повної гармонії. Д-р Бенеш, чеський представник, говорив, що Італія й Франція певно погодять миром свої непорозуміння, а тимчасом румунський представник підчеркував приязнь Румунії до Італії. Відтак д-р Бенеш перечив, що між членами Малої Антанти є якінебудь ріжниці в поглядах. Він підчеркував добрі відносини між Малою Антантою й Німеччиною, але заявлявся за ще дальше розоруження Німеччини.

„ВІЛЬНИЙ СТЕЙТ ІРЛЯНДІЇ" ВИТАЄ ТРАНСОКЕАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ.

ДОБЛИН (Ірляндія). — Кострейв, президент „Вільного Стейту Ірляндії", вислав до майора Кінгсфорда-Смита привіт, у якому гратулює йому досліху в імени Ірляндії.

Батько Петрика Сола, капітана літака „Садерн Крос", яким ті летуни перелетіли понад Атлантійський океан, лежить тяжко хорий. На вістку про вдалий перелет через океан він сильно поправився. Його всі сини й дочка займаються летництвом.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СОБОР З ПОЛЬСЬКОЇ ЛАСКИ

Митрополит Діонізій, голова православної церкви в Польщі, дякуючи президентови польської держави за рескрипт, яким дозволено на скликання Собору православної церкви, зазначив, що „сьогодня можемо бути спокійні за судьбу нашої святої церкви в Польщі, бо починаємо працю над її будовою з повною вірою, яку черпаємо зі слів голови держави". Знову президент держави підніс у своїм рескрипті велику толеранцію Польщі супроти православної церкви і її інтересів та канонів.

Отак заговорили за православний собор польський президент держави і московський митрополит, голова тої церкви, якої вірні є в щонайменше 80% Українцями. Та саме ця обставина заставляє нас заговорити про цей собор, який являється на ділі московсько-польською махінацією, зверненою на дальше викривлювання національної душі українського народу. Бо собор, на який покладають надії московські митрополити і польські президенти, а за ними і вся польська преса, не може принести Українцям нічого доброго.

Православний собор міг би, річ ясна, піднести саму церкву й обєднати біля церкви українське населення у його боротьбі за права своєї церкви і за свої національні права. Але такий собор мусів би мати поза релігійним ще й український характер. Принаймні мусів би він поставитися толерантно до української мови, а рівнож і до виховання нового покоління православних священиків-Українців. Бож відома річ, що на нашій Волині бушує далі московсько-чорносотенне православне священство. Знову питомців виховується в Кременецькій Духовній Державній Семинарії, якої ректором є епископ Симон, московський чорносотенець. Знову докінчують свої студії ті питомці на Варшавськім Богословськім Православнім Факультеті, де навчаться хіба бути вірними підданими Польщі, як є ним митрополит Діонізій, голова православної церкви.

В нарадах собору возьмуть участь головно священики московської марки, бо про це подбала влада, щоб українське представництво було слабше. Священство те є раболіпне й як служило вірно Росії за царату, так тепер служить вірно Польщі. А що православна церква в Польщі є цілком зависима від держави, то й на соборі буде можна ухвалити тільки таке, що та держава подиктує. Колиб делегати, які зїдуться на собор, були хоч добрими православними, то вони піднесли би хоч протест проти поневолення православної церкви під Польщею. Але того не буде. Тому з того собору нічого доброго для українського народа вийти не може.

Юрій Горовенко.

ПОЛЬСЬКИЙ „КОРИДОР" ДО МОРЯ ЗАГРОЖЕНИЙ. ЯК РОЗДОБУТИ ДРУГИЙ?

(Оригінальний допис до „Свободи").

(3)

III.

Опираючись на той маніфест, польські політики, жиючі в Парижи, натиснули сильніше **на уряд французький,** а Дмовський поїхав до **Балфура,** з новим меморіялом, в котрім доказував, що антанта вже не може опиратись на розпадаючійся Росії, але повинна на її місце **збудувати сильну Польщу.** І справді, за порадою Балфура видали Англія, Франція та Бельгія збірну ноту до Росії, признаючу **повну самостійність Польщі** і то вже **без** того **„військового союзу"** з Росією.

Сталося це 14 квітня 1917 р., вісім днів по виданню війни Німеччині Злученими Державами.

Балфур, ідучи до Злучених Держав, забрав з собою новий просторий меморіял Дмовського і вручив його у відбитках президентови Вилсонови й иншим американським політикам.

Тимчасом в Галичині між польськими галицькими послами почалася велика акція за **самостійну Польщу з доступом до моря.** Таку петицію ухвалили в маю 1917 р. всі професори високих шкіл в Кракові, Львові та Дублянах, резолюцію того змісту ухвалило переважною більшістю голосів парляментарне **„Коло польське"** у Відни, а 28 травня 1917 р. на зїзді всіх послів, соймових і парляментарних, у Кракові ухвалено уже одноголосно ту так звану **„маєву резолюцію",** причім для скасптовання австрійського цісаря висказано надію, що він перебере в свої руки переведенне цеї справи в життє.

Нарешті дня 15 серпня 1917 р. зорганізовано в Льозанні в Швайцарії **„Польський Комітет Народовий"** з Дмовським на чолі, а Франція, Англія, Італія та Америка признали його за тимчасовим уряд польської держави.

Надзвичайно важною помічю для польської справи було **послання президента Вилсона** до американського сенату з дня 1 січня 1918 р. Є то тих славних **14 пунктів,** з котрих власне **13.** бажає, щоби повстала польська держава, зложена з земель, замешкалих **переважно польською людністю,** та маюча **свобідний доступ до моря.**

Коли Німеччина зістала побита і вислала дня 5 жовтня 1918 р. ноту до **Вилсона** з просьбою о **завішенне зброї** (перемирє), то існуюча з німецької ласки в Варшаві польська **„Рада регенційна"** признала себе в маніфесті з 10 жовтня найвищою і від нікого независимою владою та проголосила **Польщу** на підставі 14-ти пунктів Вилсона **самостійною** та злученою державою, а то з **доступом до моря.**

В січни 1919 р. зібралася в Парижи **мирова конференція,** а в квітни тогож року приїхав до Парижа представник американських Поляків, фортепяніст **Падеревський,** близько знакомий з Вилсоном та Лойдом Джорджом. Він отже разом з Дмовським взяв іменем Польщі (як наслідник Пільца) участь в мирових конференціях. **Польщу** признано за державу **„союзну, що брала участь в побіді",** а то завдяки зорганізованій у Франції польській армії.

Дуже важним був реферат, який виголосив перед **„Найвищою Радою"** антанти **Дмовський** в справі доступу до моря.

Він доказував, що лекше є і справедливіше скривдити тих 2 міліони (є їх там більше як 3. — Ю. Г.) Німців у відрізаних від Німеччини Східних Прусах, ніж 25 міліонів (Поляк Галувко числить їх лише на 17) Поляків, котрі через брак моря не мали би справді независимої держави.

Тут пан Дмовський очевидно переборщив, бо і Швайцарія і Чехословаччина не мають доступу до моря, а розвиваються дуже гарно.

Та поміг Полякам мабуть таки найбільше музика Падеревський зі своєю розчіхраною головою та зі своїми особистими звязками. — Польща дістала доступ до Балтійського моря!

Висла, що пливе попри Краків і Варшаву, вливається до моря коло **Данцігу,** котрий називається вправді **„Свобідним Городом",** але в котрім застерегли собі Поляки великі права, між иншим і спільну митову границю. Також головна залізнича артерія іде з Польщі на Данціг. Але цего було ще Полякам замало і тому Данціг всіми силами боронить своєї німецькости та не дається зпольонізувати. До того в Данціґу урядує **„Високий Комітет Ліґи Націй",** котрий не позволяє Полякам переступати границь, усталених міжнародними договорами. А що Поляки взялися до будовання своєї власної не лиш торговельної але і воєнної фльоти, то їм захотілося мати таки свою осібну надморську пристань. В тій цїли вибрали вони собі прибережне місточко **Ґдінґен,** котре тепер своїм способом перехрестили на **„Ґдиня"** (подібно як з Данціґу зробили „Ґданьск"!).

У ту Ґдиню отже садять вони від кількох літ міліони за міліонами, будують бетонові тами і береги та ставлять всілякі великолїпні будівлі, щоби лише за всяку ціну виаванзувати на **„моцарство"** (як то кажуть: великі пани — одні штани!). Беруться і до будови воєнних кораблів і навіть недавно одну підводну лодку **„Жбік"** пустили на воду. Зосібна міністер торговлі Квятковський палиться до тої Ґдині.

І справді, частину свого експортового руху удалося вже Полякам повернути на Ґдиню, чим знову уважає себе покривдженим Данціґ, та підняз крик.

Його городський сенат опирається на рішенню Високого Комісаря Ліґи Народів, **генерала Гакінґа,** з дня 15 серпня 1921 р. Вона висказує засаду, що польський уряд є обовязаний **в повній мірі** робити **ужиток з данціґської пристани,** хочби навіть Польща заложила для себе на Балтійськім побережу й инші пристави.

Данціґський сенат стоїть на становищи, що „данціґська пристань повинна бути одиноким доступом Польщі до моря, що отже будованне ґдинської пристані та уживанне її польськими купцями до заморського вивозу та привозу є очевидним **покривдженнем „Свобідного Города"** і його мешканців".

А дальше каже Сенат того „Свобідного Города":

„Завдяки спеціяльним привілеям, признаним Польщею ґданській пристани, починає польська заморська торговля чимраз більше орієнтуватися на пристань в Ґдині, та тратить через це заінтересовання для данціґської пристані.

„Викликане **тим** перенесенне декотрих галузей заграничної торговлі з Данціґу до Ґдині збільшує господарську крізу у „Свобідному Городі" вже тепер, а загрожує поважно його господарському розвоєви на будуче. Такий стан є для Данціґу та його людности просто не до **видержання,** а то тим більше, що данціґська пристань може вповні вистарчити для вимогів польської заморської торговлі."

„Високий Комісар" Ліґи Націй, ґенерал **Гакінґ,** звернувся внаслідок цеї скарги з відповідним представленнем до польського уряду та в дуже оглядний спосіб звернув його увагу на обовязки супроти Данціґу.

Це дало причину **„Ґазеті Польскій",** органови Пілсудчиків, до дуже гострого нападу на данціґський сенат.

Польська преса підносить, що рух перевозовий у Данціґу є тепер взагалі більший, як був перед війною. По її думці обі ті пристани творять спільно одну з головних підстав польського „моцарствового" (!) становища на морю, не можуть бути отже предметом конкуренції поміж „Свобідним Городом" і польською републикою.

По думці Поляків причиною господарських трудностей Данціґу є величезні кошти адміністрації, котрі не стоять в ніякім відношенню до потреб того города, ані до платничої снаги його людности. Нащо і пощо та велика армія урядничa та поліційна? А на те, відповідає сама собі польська преса — щоби **для Німеччини** удержувати **військові шпигунські централі!** Діється все те на приказ і в стислім порозумінню з Берліном і тому і твориться закриті назверх військові кадри як мілітарну базу Німеччини. Навіть і найменший урядовець митовий у пристани чи на границі — це вищий військовий достойник, присланий з Прус, а тому й побирає всілякі грубі додатки до своєї пенсії. А на це треба величезних фондів.

Польська преса жалується, чому польські відповідальні чинники не представили властивого стану річей в Данціґу та берлінських затій у цьому городі, перед Лігою Націй. Є чейже очевидним — по думці тої преси — що тепер, коли **Франція** має вже **вибрати** послідні свої військові відділи з **надренської провінції** — Німеччина рішилася розпочати ширшу **акцію на Сході Европи.**

Та акція полягає передовсім на **матеріяльній** помочи для всіх сімох надграничних східних німецьких провінцій і дотого служить так звана **„Остгільфе"** (поміч для сходу).

На тім однак не кінець, бо дальшу і ще може важнішу роботу виконує **пропаганда.** Вона є в першому ряді **внутрішною** і тому появляються чимраз нові видавництва про німецький Схід, про його потреби, про небезпеку, яка йому грозить від ворогів, про упадок рільництва у східних провінціях і таке инше. Цїллю тих видавництв **усунути трудности у нутрі** Німеччини і ослабити протести инших німецьких провінцій, котрі моґли би жалуватись, чому і їм уряд та суспільність також так не помагають.

Але найважніше завдання має перед собою **пропаганда заграничнa.** І так появляються в послідних часах чимраз частіше всілякі брошури в чужих мовах та статті в чужомовних часописах, котрі освітлюють зі становища німецького справу **„поморського коридора",** Східних Прус та взагалі країв німецьких на сході, відрізаних премудрою антантою від спільної вітчини та відданих на поталу Польщі.

В цїллях пропаґанди спроваджують Німці також визначних політиків і журналістів з Франції, Анґлії, Швайцарії та зі скандинавських країв, щоби на власні очи переконалися про абсурдність зосібна того відрізання Східних Прус та Данціґу від Німеччини і удержування того чудернацького польського коритаря на Поморю.

А такі гості, очевидно гарно приняті, потім не мовчать, але особливо в пресі забирають голос та доказують культурному світови, що така чудасія на річ польських забаганок а з покривдженнем німецького народа і держави існувати не повинна.

(Дальше буде).

В. Богуш.

КРИТИЧНИЙ ОГЛЯД ПРАЦЬ ПРО РЕВОЛЮЦІЮ НА УКРАЇНІ У РОКАХ 1917—1919

(4)

Про те, на жаль, німецькі ґенерали віддали Україну в руки не української буржуазії, яка через реставрацію старого суспільного ладу замісць зміцнення державности виховала за 8 місяців свого панування тільки большевицький настрій поміж селянами та робітниками і кинула нашу батьківщину у страшний хаос повстання. Люде, що тоді за допомогою німецького війська бажали зробити з України плацдарм проти совітської Росії, через деякий час пішли на службу до Денікіна і винищували у 1919. р. навіть ті маленькі досягнення української культури, які встигла українська нація вибороти та витворити у 1917. та 1918. р.р.

Як відомо, за „гетьманського" уряду теж переводилась „українізація", як відбувається вона й нині за совітської влади, але з ліквідацією гетьманату „українізованих" урядовців наче язиком злизало. Так мабуть буде із совітськими „українізованими" службовцями, як прийде слушний час і українські селяне та робітники візьмуть владу у свої руки.

Дорошенко не розуміє своєї принаймні, мягко кажучи, смішної ролі міністра, який не мав ні належних повновластей, ні змоги щонебудь зробити для добра української нації. Нині вже навіть Німці, наприклад граф Ревентльов, Рорбах та і сам творець державного перевороту ґенерал Ґренер, як подає німецька преса, зрозуміли помилки німецької політики на Україні, певно навчені досвідом німецької революції, а автор споминів доказує, що за гетьманату влада власне була українською, бо складалася з людей, які народилися або проживали на Україні і т. д.

З таким же правом можна булоб уважати, що і сучасна московсько-жидівська совітська влада теж українська, бо справді величезна більшість комісарів, службовців та командантів таки громадяне України. Але що сказалиб, наприклад, Чехи, якби у Чехословаччині панувала німецько-мадярська буржуазія, або пролетаріят тільки з деякою домішкою Чехів?

Дорошенко забуває, що сама „гетьманська" кліка та німецькі ґенерали якраз через те і взяли його у міністри, що він свідомий Українець, а не задля його якихось дипльоматичних здібностей. Ясно, що коли такі пани як Лизогуб, Василенко, Кістяковський і т. д. не дуже виразно почували себе Українцями і не уважалися ними в німецьких колах, то про Колокольцева, Гутніка і других нічого й казати. Дорошенко гадає, що якби було більше Українців пішло до гетьманського уряду, то все булоб добре, не розуміючи, що якби до совітської влади пристали Винниченко, Шаповал, Галаган та Григорієв, а може і ще яка пара Українців, від цього ціла політична система та большевицька політика не змінилась би. Гетьманська влада від самого початку була засуджена на загибіль. Українці, навіть умірковані, це зрозуміли і тому саме домагались певної конституції та іншої політики, але ґенерал Скоропадський не пішов на згоду, бо він залежав від „хлеборобов-собственніков", які знали, чого хотіли.

Взагалі я повинен підкреслити, що Скоропадський з усіми своїми хліборобами та прибічниками відповідальні перед історією і перед українською нацією у таких великих злочинах та такій зневазі нації і зраді державі, що українська нація може навіть ніколи їм не буде встані дати повну амнестію, що українська земля можливо навіки замкнена для їх повороту. В ґрунті річи „гетьманці" загубили державність, яку утворила Українська Центральна Рада, бо вони підбили Німців до державного перевороту, а далі своєю політикою унеможливили орґанізацію держави, тоді як за цей час (1918. р.) совітська Росія зуміла так збільшити свої сили та зорґанізуватись, що витримала навалу Колчака-Денікіна і навіть спромоглася окупувати Україну, що у кінці 1918. р. палала у полумні того народнього повстання, яке вибухло як неминучий наслідок гетьманського режіму.

Деякі наївні патріоти гадають, що якби Український Національний Союз не розпочав був повстання, то все булоб гаразд, і Україна протрималась би. Ми розуміємо, що так їм хотілосьби. Але пізніщі події показують, що гетьманська влада булаб порозумілася з Денікіном, і Україна сталаб тереном боротьби з Совітською Росією. В результаті як не в листопаді 1918 р., так у січні чи травні 1919 р. на Україні розпочалосяб такеж народнє повстання, яке відбулося у листопаді проти Скоропадського, або таке, яке вибухло по році проти Денікіна. Себто повстання було неминуче, і ніяка Антанта не помоглаб.

Отже з нашого погляду „гетьманський" режім був могилою української державности та головною причиною усіх пізнійших нещасть і невдач. Ми переконані, що історична наука так його й оцінить. Це мабуть зрозумів і Липинський, бо він витворив ідеольоґію „Трудової Гетьманщини", яка дуже мало має спільного з колишнім „гетьманатом". Проте як примирити ідею нової державности зі старим нездалим ґенералом-гетьманом та його колишніми прихильниками, які, я цілком переконаний, менше цікавляться і знають цю ідеольоґію Липинського, ніж такі нелюбі йому демократи чи соціялісти. Бо гетьманці тільки і мріють про реставрацію старого суспільного ладу, а якби Липинський та ґенерал Скоропадський були проти того, то прихильники гетьманату відвернуться від них і будуть шукати собі або нового кандидата в гетьмани, або перейдуть прямо в ряди прибічників московського царя.

Проте досить для нас і огляду цих більше або менше тенденційних та однобоких праць про українську революцію та боротьбу за державність. „Що з воза впало, те пропало", говорить народня мудрість.

А що на наш погляд українська революція ще не закінчилась, а тільки тимчасово перервана в свойому історичному розвиткові, то є далеко важнішою справою виснити, чи українська нація при теперішньому становищі має сили та спроможність закінчити своє визволення й утворити власну суверенну соборну державу, в боротьбі за яку вона ще недавно таки не дописала, якби знову вибухла революція, до якої історичний процес штовхає українську націю з залізною конечністю.

Щоб дати відповідь на поставлене питання, ми й уважали доцільним та необхідним розглянути не тільки недавні події на Україні та перебіг останньої революції на Сході Европи, а також заглянути коротенько в давнішу минувшину української нації та виясниnти, що нині нація відограє у світовому життю домінуючу або принаймні значно більшу ролю, як то було у минувшині.

(Конець).

Лондонська ґазета „Ґрафік" розписала анкету для своїх читачів: „Яку книжку вважаєте найліпшою?"

Одна з відповідей була така:

БОГАЦТВО ТА НУЖДА КИТАЮ.

Богато говорять і пишуть про богацтва Китаю: про вугілля й залізну руду, про чай. Та є тепер велика нужда в Китаю. Подертий на ганчірки одяг куліса (робітника), зпід якого виринає жовте тіло нуждаря, порозвалювані доми, в яких спить богато людей. Тови жінок із собаками вичікують над берегами рік, чи филі не наднесуть якихось відпадків харчів. У вузких улицях сплять у ночі сотки майже нагих людей. Такі образки на денному порядку.

До цього долучається жорстока китайська природа. На північнім сході пустиня. **В деяких околицях від чотирох літ не падав дощ.** У долинах рік вічні повені. Разураз сарана нищить усі хліборобські плоди. Міліони людей вмерли останніми роками з голоду. Тисячі дівчат продали за 1 до 15 долярів. Трапляється людоїдство. В **Шанґгаї, найдорожчім китайськім місті,** робітник не буде голоден, коли заробить місячно три доляри. В глибині краю рільний робітник жиє нераз коштом пів доляра. А рівночасно зростає серед мас туга до здобутків культури: до дешевої лямпки Стендерд Ойл Комп., що сьогодні продісталася вже в глибину Китаю. Китайці люблять і папіроски Брітіш-Амерікен Тобако Комп., японські пестро-друковані перкалики та капелюхи.

Вязничний дозорець (до вязня, засудженого на смерть): Що хотілиб ви мати на останню вечерю?

Вязень: Суниці зі сметаною.

Дозорець: Якжеж можемо вам дати суниці, коли тепер іще зима!?

Вязень: Це нічого, я можу зачекати до літа.

Фотограф (до пані, що прийшла фотографуватися із своїм чоловіком): Прошу покласти руку на плече вашого добродія-чоловіка. Так буде більш природно.

Чоловік: Ще природніше було би, колиб вона поклала руку на мій гаманець.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЧЕРВОНИЙ КОНГРЕС.

У Москві почалася річна конвенція російської комуністичної партії. Комуністична партія се не тільки правляча, але й одинока правно дозволена партія в Росії. Як така, вона відбуває конвенцію після всіх правил подібних зборищ: при дверях поліція, жандармерія, шпики, на площі під конгресом військо.

Зовсім як конгрес фашистів в Італії, або збори „пулковників" у Варшаві.

ВІСТКИ З КОНГРЕСУ.

Комуністи часто нарікають на комуністичну пресу, що, мовляв, не подають правдивих вісток. Некомуністична преса відповідає, що комуністи самі не дозволяють збирати вістки.

Приміром най буде хочби конвенція комуністичної партії в Москві. На конвенції немає зовсім представників некомуністичної преси. Навіть комуністичні газетярі будуть переходити через цензуру. Значить, можна буде написати не те, що бачилося, що діялося, але те, чого треба комуністичній партії, без огляду на те, чи правда, чи неправда.

Не даром комуністичний головний орган називається „Правда", щоби хоч сим способом піддати читачам, що її вістки мають щось спільного з правдою.

КІЛЬКО ЛЮДЕЙ ПРАВИТЬ.

Після офіціяльного звіту партії російська комуністична партія має два міліони членів. Значить, на кождих 150 людей є аж цілі 2 комуністи.

Коли се порівнати з демократичними країнами, що правляться партією більшости народа, то се дасть причину ненависти комуністів до демократичних країн.

ХТО ПРАВИТЬ.

Коли дивитися на імена комуністичних головачів, то бачимо, що Росією правлять Москалі та змосковщені Жиди, Грузини.

Як се звичайно діється з усякими перекінчиками, вони стараються показати кращими московськими націоналістами, як родовиті Москалі.

МУРИНИ Й „ФОРЕЙНЕРИ" НАДІЯ КОМУНІЗМУ.

Між ріжними заграничними звітами про стан комуністичної партії говорять на комуністичній конвенції й американські комуністи.

Подавши звіт зі стану партії в Америці, вони, очевидно, не могли похвалитися ніякими успіхами. Комуністичного руху в Америці просто нема. Все, що тут комуністи можуть зробити, се параду в Ню Йорку або в Шикаго.

Знають про се й делегати на московську конвенцію, коли вони покладають всю надію щодо розвою комунізму в Америці на Муринів і „форейнерів". Сим вони признають, що нічого їм надіятися на родовитого Американця.

Не кажуть, що якраз без родовитих Американців такий рух є безнадійний, бо всякий рух у краю мусить опиратися на родовитих людей, а не на іміґрантів. З природи річей іміґранти можуть тільки піддержувати рух, але не його будувати. Іміґранти можуть будувати свої рухи для допомоги своїх рідних країн, але не для допомоги Америки. Сей рух мусить вийти від самих Американців. Соціялізм в Америці потерпів невдачу якраз тому, що Американці його вважають рухом чужинців, рухом, спроваджених з чужих країв. Те саме діється й з комунізмом. Хай в Америці пошириться вістка про сі балачки комуністів в Америці, й се вистарчить, щоби покласти нагробний камінь на трупа комунізму в Америці.

ПРОТОКОЛ

НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА,

яке відбулося в днях 17—20 лютого 1930 р. в домі У. Н. Союза, 81—83 Гренд вулиця, Джерзи Сіті, Н. Дж.

(Продовження).

(30)

Гол. рек. секретар вносить, щоби приняти програму справ, які були проєктовані і вимагають рішення головного уряду, в слідуючім порядку: Обсада позиції завідателя „Свободи"; Звільнення молодіжи від оплати за орган; Організоване пласту при У. Н. Союзі; Отворенне дискусії про Сиротинець-Захист відповідно до конвенційної ухвали; Адміністрація нового дому У. Н. Союза; Організоване нових членів. Просьби і скарги; Внесення й ухвали в користь організації.

Дальше пояснює, що після тої програми повинноси перевести вибір сталого завідателя так, як статут приписує. Притім радить взяти під розвагу і кандидата на сей уряд з конвенції, хоч він зовсім не зголошується, і не знати, чи він які кваліфікації має. Дискусія в справі Сиротинця-Захисту, проголошена в протоколі, буде становити отворенне загальної дискусії членів на сю тему, як це припоручила конвенція. Дискусія про звільнення молодіжи від оплати за орган докаже, чи це буде можливе, а дискусія про організоване пласту й відповідні ухвали вказуватимуть, як до цього діла братися і як у тій справі орієнтуватися. Решта справ, як і попередні, потребують також спільного обговорення їх і вирішення.

Гол. фін. секретар Роман Слободян заявляється за зложення такої програми дальших нарад засідання і звертає увагу, що це нічого дивного, що перед головними урядниками являються нові питання, які треба розвязувати і вирішувати. Говорить, що Союз був завше піонером в організаційній роботі, а його головна управа першою, що всякі організаційні проблеми мусіла розвязувати. Инші лише критикують або приміняють у себе те, що з нашої практики навчаться, доцільновати. Колись Союз організували переважно Лемки і творили братства з святими покровителями. З наплином Подоляків множилися товариства з назвами Шевченка, Франка, Драгоманова й инших. Нині приходить пора творити щось ближчого більше до практичного життя американського з огляду на наше молоде покоління. Та чи це буде Скавт чи Пласт, то річ не в назві але в тім, що ми в тім напрямку дійсно щось мусимо робити і то робити перші, наражаючися на перешкоди і руйнуючу критику, бо то вже така наша доля — доля піонірів. Колись у нас повставали Січі і нині маємо відділи таких імен, хоч з січової ідеї мало сліду в них лишилось. Організація однак, як запомогова інституція, на тім не втратила, бо раз зорганізовані відділи осталися. Длятого і тепер, коли зробимо щось, то тільки так, щоби воно Союзовим на все лишилося. Щось иншого будувати, це не наша ціль і задача, як членів головної управи У. Н. Союза. Пласт, се надто зближене до американського Скавта і треба побоюватися, що він не вдержить конкуренції, а в злуці з американським Скавтом може легко розплистися. Це був би експеримент надто коштовний морально і матеріяльно. Щодо звільнення молодіжи від оплати за орган то думає, що це в певній формі було б можливим і корисним, хоч воно виглядає нельогічно. Щодо старшої молодіжи то їй дійсно треба вийти на стрічу і пригорнути її у власних клюбах товарисько-спортових, які починають творитися. Дальше звертає увагу, що заки приступимо до вибору нового завідателя „Свободи", треба передискутувати ті вічні домагання, щоби адміністрація „Свободи" частіше проголошувала фінансові звіти, а також домагання, щоби на чеках „Свободи" було більше підписів ніж одного завідателя. Треба сконстатувати, чи ті домагання є доцільні, і їх полагодити ще перед вибором завідателя.

Гол. радний А. Питляр в справі завідателя заявляється проти подавання звітів адміністрації до частішого і прилюдного відома, бо не думає, щоби це кому на щось могло придатися, тай шкода на це енергії і місця в органі.

Контрольор Пипюк заявляється за те, щоби всі виплати „Свобода" робила чеками з підписами більших урядників.

Радний Ст. Слободян заявляється за частіші звіти адміністрації і за підписами на чеках її асиґнатах більше як одної особи.

Радний Ст. Заблоцький домагається, щоб адміністрація „Свободи" навіть платні робітникам, так як і редакторам, тай взагалі всі виплати робила чеками, а не готівкою.

Д-р Клодницький пропонує, щоби зістало, як було.

о. Вол. Сполітакевич радить, щоби звіти адміністрації „Свободи" були проголошувані що шість місяців.

Д-р Клим ставить формальне внесенне, яке попирає П. Стадник, щоби всі виплати роблено чеками, підписаними завідателем і гол. фін. секретарем, а звіти фінансового обороту адміністрації щоби були проголошувані два рази в році. Це внесенне ухвалено одноголосно.

Після того поставлено справу вибору завідателя під дискусію.

Головний предсідатель М. Мурашко пояснює, що параграф 136 статута виразно вимагає, щоби кандидат на уряд завідателя мав потрібні кваліфікації і на тій підставі екзекутивний комітет поручив тимчасово адміністрацію „Свободи" Петрови Маціїовському, як найбільше кваліфікованому, бо він працює для „Свободи" понад 25 літ, з чого кілька останніх років як асистент завідателя. Щодо конвенційного кандидата на цей уряд, яким був делегат Божемський з Ню Йорку, то про його кваліфікації нічого не знає і він кандидатури своєї не зголошував.

о. Сполітакевич думає, що Петро Маціїовський являється натуральним кандидатом і ставить внесенне, щоби його вибір перевести.

І. Каштанюк звертає увагу, що статут нічого не говорить про зголошування кандидатури, а щоби перевести вибір легально, то, на його думку, треба поставити і кандидатуру Божемського, як кандидата конвенції, точно так, як це предвиджено в статуті.

О. Шараварко попирає передбесідника, хоч завважує, що як не кандидатуру, то свої кваліфікації конвенційний кандидат Божемський повинен був зголосити, бо факт, що він своїх кваліфікацій досі не зголосив, можна уважати, що він за той уряд або не дбає або потрібних кваліфікацій не має. Однак коли сам акт виборів вимагає більше як одного кандидата, а статут дає першенство кандидатови з конвенції, то він попирає думку, щоби поставити двох кандидатів і над обидвома перевести голосовання.

По вечірпаній дискусії формально ухвалено, щоб уважати кандидатами на опорожнений уряд завідателя „Свободи" Божемського і Маціїовського і голосувати тайно картками, вписуючи назвиско одного з вимінених кандидатів. По обчисленню голосів показалося, що всіх бальотів було 18, з чого 17 голосів було за Маціїовського, а один голос за Божемського. В той спосіб Петро Маціїовський зістав легально вибраним завідателем.

А. Питляр завважує, що уряд завідателя „Свободи" є непотрібно звязаний з урядом тростіса і членством екзекутивного комітету, бо коли є рацією, що завідателем мусить з огляду повинен бути чоловік, маючий друкарські і завідательські кваліфікації, то кождий знає, що за такого на конвенції між делегатами може бути трудно, тай тому й не є раціонально, щоби взагалі ту позицію обсаджувано через вибори тай лучити з членством в екзекутивному комітеті і з урядом тростіса. З огляду однак, що того не можна змінити на річнім засіданню і нема на це наглої потреби, вважає, щоби розвязанне тої квестії підготовити до слідуючої конвенції.

Повідомлений гол. предсідателем про вибір на уряд завідателя, Петро Маціїовський висловлює подяку і обіцяє, так як досі совісно й чесно для організації дальше працювати.

З черги отворено дискусію над „Молодіжю".

Інж. Малевич в довшій промові звертає увагу на факт, що і ми, теперішні старі члени, колись закладали ту організацію задля многих инших причин, а задля обезпечення найменше. Ми вступали до Союза не задля тих $500 чи 1,000, але по більшій части задля патріотизму та щоби жити еміґраційним, зорганізованим, своїм власним життям. В молоді нашої того нема і батькам приходиться нераз затяжко цілу родину в організації вдержати. Є члени, що мають по 5 або 6 дітей у Союзі, тому вважає, що проєкт, щоби звільнити молодіж від оплати за орган, то є по 30 центів місячно аж до кінця 24 року, є проєктом дуже пожаданим многими теперішніми членами, а заразом проєктом корисним для самої організації, бо знижка 30 центів місячно зовсім певно влекшить доступ до організації всій української молодіжи, досі незорганізованій, а тимсамим додасть організації свіжого молодого елементу, за яким ми тепер мусимо оглядатися.

Д-р Клодницький попирає проєкт, щоби зорганізовану молодіж вилучувати в осібні відділи, з яких творилисьб товарисько - спортові клюби під власною управою, а де окажеться можливо, то й відділи пластові. Радить звернути більшу увагу на українське жіноцтво, яке під оглядом участи в організаційному життю повинно і може відгравати далеко більшу як дотепер ролю. Для оживлення такого руху радить не щадити гроша, бо виданий гріш на такі цілі уважає найдоцільнішою інвестицією майна організації. Звертає увагу, що часи, в котрих працювалося за гонори чи з патріотизму, або з національного обовязку, минаються разом з нами, старими членами, а вихований на тім грунті новий елемент розуміє тільки бизнес — гроші. Всі знаємо, бо й ми вже навчилися, що в Америці час то гроші. Противиться звільненню від оплати за „Свободу", бо всі знають, що „Свобода" й без звільнення не має фондів доволі і не видить, який саме бизнес в такім звільненню може бути, бо молодіж, це ліпше як старі батьки, мусить розуміти, що задурно тут нічого нема.

Д-р Клим завважує, що молодіж знайде свій спосіб добуття фондів, якщо забагне органу, але такий орган буде мусів уже бути в більшости в англійській мові. Молодіж колись може ще вище опадатиметься вкладками, коли буде бачити в тім користь для себе, і тому думає, що звільнення наразі зробить своє, то є, вприказно, молодіж приєднає, а який колись буде орган і як з ним молодше покоління буде собі радити, зглядно фінансувати, то про те тепер говорити ще завчасно. Можна однак сказати, що коли молодіж буде зорганізована, то вона за себе не гірше батьків подбає. Ходить лиш про те, чи „Свобода" в цю пору може таку жертву зробити.

А. Питляр звертає увагу, що справа молодіжи, а зглядно приєднанне її до організації, це величенне і тяжке завдання. Не треба однак упадати на дусі, але робити, що вважаємо за відповідне і можливе.

Т. Михальчук думає, що може було би лекше від оплати не звільняти, але замісць „Свободи" давати побільшений журнал в англійській мові.

М. Мурашко звертає увагу, що батьки вже віддавна домагаються увільнення від оплати за кілька чисел „Свободи" до одної хати. Їм розходиться про оплату, а не про те, чи се забогато чисел „Свободи" чи журналу в англійській мові. Негодовання істнує, отже треба застановитися, чи можна щось у тій справі зробити. Точно було тут зазначено, що наразі в першій мірі треба прийти в поміч родичам, яким у теперішних обставинах тяжко дітей з молодечого департаменту до повнолітних членів переписувати, з огляду на оплату органу в кількох примірниках до одної хати. Коли молодіж буде зорганізована, то, як було вже сказано, вона сама подбає, щоби орган істнував, хочби в більшости в англійській мові. Це буде питанне пізніше, а тепер розходиться про сконстатованне, чи звільнення молодіжи від оплати органу є можливе і доцільне, та перевести відповідну ухвалу.

І. Каштанюк повторює свою думку, висказану в тій справі у звіті, після якої виходить, що це можна би зробити.

Р. Слободян годиться з поглядом, що звільнення таке можливе та бути може влекшенням приступленню молодіжи до організації і повинно відноситися не лиш до такої молодіжи, котрої родичі є в організації і за неї вкладки мусять оплачувати, але взагалі для всеї молодіжи української, тої що вступає, і тої, що вже є в організації аж до скінчення 24 року життя, однак лише в нових родах обезпечення. Факт том є, що старий наш рід має вкладки такі низькі, що про якунебудь знижку не може бути мови. Члени домагалися нових родів, але дуже поволи до них вступають. Є стейти, котрі на старий наш рід не дозволяють, і ми стоїмо перед конечністю поширяти нові роди. Длятого, коли мається дати якусь полекшу для вступу молодіжи, то раціональним буде дати її тільки там, де вона буде вповні доцільною. Звільнення молодіжи аж до кінця 24 року життя від оплати за орган в нових родах обезпечення дасть полекшу родичам, а молодіж спрямує до відповідних для неї родів обезпечення, які мають кращу будучність. Тимсамим і для організації така жертва може принести більшу користь. До нашої опінії потрібно ще опінії правної і в разі ухвали — формального включення до організаційних законів у легальній формі. Тому, колиб ми такий проєкт сейчас ухвалили приймити, то тільки з застереженням, що його буде вводитися в життя залежно від опінії правного дорадника організації.

Д-р Клим вносить, а Ст. Слободян попирає, щоб екзекутивний комітет по засягненню опінії і після неї перевів звільнення молодіжи аж до кінця 24 року життя від оплати за орган, то є по 30 центів місячно, в такій формі і в таких родах, в яких це окажеться правно можливим. Ухвалено одноголосно.

Т. Михальчук висказує побоюванне, що так звільнена молодіж, дійшовши до означеного віку, то є скінчивши 24 роки, буде виступати.

І. Каштанюк пояснює, чому такий погляд не є правдоподібним і звертає увагу, що навіть коли в 25 році молодіжи піднесеться вкладку за ціну органу, то є о 30 центів місячно, то її вкладка буде нижча в У. Н. Союзі ніж у якійнебудь иншій організації чи компанії в такім віці. І молодіж задля того не буде мати причини виступати. За приклад хай послужить такий примір: Коли хтось вступить у 18 році життя, то до кінця 24-го року, себто протягом 7 років, буде користуватися зниженою оплатою по 30 центів місячно і аж в 25 році життя зачне платити повну вкладку 18-літного. Якби тоді він покинув Союз, щоби приступити до иншої організації, чи обезпечення в компанії, то це рівналосьб покинути в Союзі вкладку 18-літного, а деинде зачинати платити як 25-літний.

Р. Слободян завважує, що коли побоювання д. Михальчука опираються на тім, що сам факт піднесення вкладки в 25-тім році до повноти вкладки 18-літного може вносити між молодіж негодування і бути причиною до виступлення з організації, то щоби тому запобігти, треба молодіж зараз при вступі про це поінформувати й до того приготовити, а не заскакувати її несподіванкою. Длятого кождий молодіж мусітиме до вступної аплікації додавати просьбу о звільнення від оплати за орган аж до кінця 24-го року життя, згори годячися на піднесення його вкладки о 30 цнт. місячно з початком 25-го року. Він навіть буде мати грамоту, на якій буде подана його повна вкладка, хоч у дійсности аж до кінця 24 року він буде платити о 30 центів місячно менше, ніж табелі показують. Бо це звільнення не може бути правилом законом і може бути в кождий час скасоване тою самою дорогою, як зістало заведене, бо ми, себто річне засідання, статутів змінити не маємо права і не зміняємо.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Нова музична українська сила.

На днях одержала п-на Ярослава Сполітакевич Teachers Certificate for Piano з New York College of Music.

П-на Сполітакевич є дочкою о. Володимира Сполітакевича, Головного Урядника У. Н. Союза. Покінчила вона Yonkers High School, Business Course, а далі New York Akademy of Design.

Разом з тим вчилася вона грати на піяні. Науку побирала 12 літ. Від 1926 р. віддалася музичним студіям у New York College of Music.

П-на Сполітакевич виступала вже нераз публично, а тепер возьме участь в Українськім Музичнім Ансамблю, який складає наш скрипак п. Роман Придаткевич.

—o—

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

З діяльности Стейтової Організації.

Дня 22 червня відбулося піврічне засідання Української Стейтової організації. На засіданню явилася екзекутива й представники громад: Ню Гейвен, Ансонія й Бриджпорт. Ізза важних економічних обставин рішено відкликати плановану прогульку до Куні Айленд в Ню Йорку, яка мала відбутися дня 4 липня.

Намічено дальшу програму діяльности, яка буде ширше обговорена на головнім засіданню, що відбудеться в падолисті б. р.

Михайло Довгий, секретар.

В БЕЗКОНЕЧНІЙ ЧЕРЗІ.

Справа бомбового замаху на „Східні Торги" перед судом.

Семого дня розправи переслухано як свідків функціонерів „Східних Торгів".

Зізнання Марії Штрайтівної.

Як першу переслухано Марію Штрайтівну, 21-літню Польку, родом із Миколаева, замешкалу у Львові. Вона зізнає: Як урядничка в бюрі запрошень „Східних Торгів" критичного дня працювала як звичайно в своїй канцелярії, нагло почула страшний гук, щось наче вдарило її по голові і вона втратила притомність. Коли отямилась, побачила, що вона поранена на цілім тілі, її відвезено до лічниці, де пролежала 3 місяці. На чолі в неї досі видно шрам від поранення, твердить також, що від часу випадку з бомбою вона глуха на праве вухо і лікарі ствердили ушкодження барабанчика.

Злобні особи зпоміж публики, які особисто знають Штрайтівну, перешіптуються, що вона була глуха на праве вухо і перед вибухом бомби.

Предсідник трибуналу конфронтує Штрайтівну з усіми обвинуваченими по черзі, щоби вона пізнала того молодого чоловіка, який перед вибухом бомби був у її бюрі, телефонував і випитував про безплатні білети. Свідок оглядає всіх обвинувачених, але не пізнає нікого.

Прокуратор Ліпш випитує Штрайтівну про теперішний стан її здоровля. Предсідник трибуналу твердить, що Штрайтівна „ціла покерешована", що серце в неї ослаблене, нирки хорі від поранення, лікарі ствердили попарення третього ступня, їй грозила смерть, лікарі уратували її майже чудом.

Оборонець д-р Футима заявляє, що лікування його клієнтки коштувало 500 золотих, окрім цього вона через це поранення втратила заробіток по 150 зол. місячно. Оборонець домагається відшкодування для Штрайтівної.

Свідок Софія Ротівна.

Далі зізнає Ротівна, панна в дуже поважнім віці, касієрка „Східних Торгів". Вона пригадує собі, що до її бюра прийшов якийсь молодий пан, представився чемно імям Реттера і просив переховати в бюрі його валізку, яку мав вечором відобрати.

Ротівна вийшла до бюра книговодства і залишила біля свого столика Штрайтівну. Про валізку, залишену якимсь паном, вона забула. Нагло почула страшну детонацію, побачила, що з вікон вилетіли шиби.

Предсідник трибуналу конфронтує свідка з обвинуваченим Бідою, питаючи, чи це він приніс валізку. Ротівна не пізнає Біди і зізнає далі: Від вибуху бомби виважились двері, частина стелі упала, дошки з підлоги були ушкоджені. Заалярмовано пожежну сторожу, покликано ратункове поготівля.

Предсідник трибуналу: Пане Біда, при конфронтації на поліції ви признались, що дали валізу Ротівній і що пізнаете її. Щож ви на це?

Обв. Біда: При конфронтації я так говорив як при слідстві в поліції, бо боявся нових побоїв, але я валізки не носив і не давав панні Ротівній.

Прокуратор Ліпш: Панно Ротівно, чи тепер не пізнаете по голосі пана Біди, що то той самий пан, який дав вам валізку?

Свід. Ротівна: Ні, не пізнаю.

Прок. Ліпш: Пане Біда! Ви признались, що були на „Східних Торгах". Скажіть, чого ви там крутились?

Обв. Біда: Я мав там стрінутись з одним промисловцем, якого прізвища не можу виявити.

Прок. Ліпш: Виж зізнавали, що говорили з панною Ротівною і питали її про безплатні білети вступу?

Обв. Біда: Я говорив з панною Ротівною, бож мусів я чимсь оправдати свою візиту в її бюрі, де я шукав промисловця. Таж хіба на рандку з панною Ротівною я там не ходив.

Прокуратор: Очевидно! Канцелярія на рандки не надається.

Далі вивязується довша дискусія в справі осіб, яких Біда мав бачити при підвечірку в бюрі, де була Ротівна і ще якась бльондинка.

Обвинувачений Біда твердить, що бачив якусь бльондинку, яка пила чай, але то не було в день вибуху.

Свідок Ізабеля Ценська.

Цей свідок, молода пристойна бльондинка, урядничка „Східних Торгів", підчас вибуху була в бюрі протоколів. Вона думала, що то вдарив грім, побігла до кімнати, де була Штрайтівна і побачила її окрівавлену, поранену, майже нагу, бо все її убрання було пошарпане вибухом бомби.

День перед вибухом бачила якогось бльондина, який крутився під її вікнами, мав пригноблений вираз лиця і це звернуло увагу свідка.

Предс. трибуналу: Пане Біда, встаньте! Панно Ценська, чи цей пан крутився у вас під вікнами?

Свідок: Так, цей пан! Я пізнала його перед слідчим суддею по убранню.

Предс. трибуналу: Панно Ценська, прошу скинути капелюх, ми хочемо бачити, чи ви бльондинка.

Свідок (скидає капелюх). Я бльондинка, пан Біда міг мене бачити при підвечірку, при слідстві пан Біда признався, що бачив бльондинку.

Предс. трибуналу: Ви сказали, що цей пан, який крутився у вас під вікнами, був бльондин, а пан Біда рудавий, трохи шатин.

Свідок мовчить.

Так само щодо години, коли Ценська бачила бльондина на „Східних Торгах", виявляються протирічча і обв. Біда підкреслює те, що свідок раз зізнає, що то було в год. 2, раз у 4, а раз в 6 годині.

Оборонець д-р Ганкевич: Ви, панно Ценська, зізнавали при слідстві, що той підозрілий чоловік під вікнами звернув вашу увагу пригнобленим виразом лиця, а тепер говорите, що пізнали Біду по убранню. Ви говорили, що той чоловік був бльондин, високий ростом, а пан Біда не бльондин і не високий.

Свідок не вміє вияснити цих протирічностей.

Оборонець д-р Старосольський: У своїх зізнаннях ви твердите раз, що чоловік під вікнами мав ясне убрання, а раз, що темне. Якеж було вкінці це убрання?

Свідок плутається, а обв. Біда твердить, що на „Східних Торгах" мав темне убрання, а свідок каже, що ясне.

Свідок Адам Свежавський.

Адам Свежавський, книговодчик „Східних Торгів", зізнає, що перед вибухом бачив біля свого бюра рудавого молодого пана з паличкою і валізкою в руках.

Предсідник трибуналу (показує на обв. Біду): Чи то був цей пан?

Свідок: Дуже можливо, подібний: вищий від мене, рудавий.

Далі вивязується гостра перепалка між предсідником трибуналу і обвинуваченим Бідою. Обв. Біда протестує проти перекручування його зізнань, але предсідник трибуналу успокоює його: „Сидіть, пане, тихо, не протестуйте, бо як я запротестую, то вам буде від того трохи гірше".

Переслухано також свідків Софію Стецуру і Станиславу Шкельську родом з Києва, Стефанію Мерерівну і З. Цімермана, які не зізнали нічого нового.

Поліція говорить.

Після перерви зізнавали два постерункові львівської поліції, Юзеф Фльорек і Владислав Лопата. Після вибуху бомби, яку ніс Терещук, вони явились на місці випадку й арештували цьогож Терещука. Обидва свідки широко описують випадок із Терещуком, який вже відомий із преси та акту обвинувачення.

Зізнання директора „Східних Торгів".

Директор „Східних Торгів" **Збігнев Оржеховський** у своїх зізнаннях признався, що поліція знала наперед, що на „Східних Торгах" буде замах УВО та остерігала його в цій справі кілька днів перед самим вибухом бомби. Позатим зізнання цього свідка нічого нового в цю розправу не внесли.

(„Діло").

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БРОНКС, Н. Й.

З життя наших товариств.

В Бронксі, найбільшій дільниці міста Ню Йорку, мешкає постійно около 1200 українських родин. Від довшого часу відчували вони потребу рідних організацій, в яких могли би вести народню роботу під одним блакитно-золотим стягом.

По довгих зусиллях деяких одиниць вдалося ту пекучу справу перевести в діло в той спосіб, що перед 10 роками основано перше українське товариство „Любов", котре негайно стало 298 відділом Укр. Нар. Союза. — При тому товаристві основано одночасно українську народню діточу школу, в котрій згуртувалась українська дітвора для науки рідного слова.

Три роки пізніше основано друге українське товариство „Льва", котре тепер нараховує около 150 діяльних членів.

Згадані вище товариства працюють спільно для добра українського народа по обох боках широкого океану всякими можливими способами, влаштовуючи українські вистави, концерти, пікніки, товариські сходини і т. п. Тому не диво, що кожде товариство розвивається і добре заосмотрене матеріяльно. Зі зростом числа Українців прийшло до заснования четвертого в ряду українського товариства, „Борці за волю України". — На перших організаційних зборах того товариства, які відбулися в суботу, 21 червня, вписалося покищо 57 дорослих членів і є надія, що на слідуючих зборах число членів що найменше подвоїться. За урядників того товариства одноголосно вибрано добр. Морозовича за предсідателя; добр. Федиша за секретаря; добр. Стецика за касієра, а добродійку Хомин за організаторку.

На зборах обговорено справу купна власного дому під ч. 1274 Гой евеню, в якім мали би приміститися товариства. На ту ціль деклярували слідуючі громадяни по $500: Морозович, Стецик, п-ні Хомин, Федиш, а дрібними деклярацiями зложено $365. Разом зложено $2,365. Треба радіти, що знайшлися в нас такі громадяни як добр. Морозович і пані Хомин, які доложили стільки труду біля заснования українського центру в Бронкс. Знову новому товариству „Борцям за волю України" бажаємо, щоби пішло шляхами тов. „Любов", української народної діточої школи і тов. „Льва", а тоді громада наша стане ще більш живою, діяльною і ще більш патріотичною.

Яків Лисюк.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ БРОНСВИК, Н. ДЖ.

На інвалідів.

На Дім Інвалідів зібрано на святі посвячення прапора Товариства ім. Тараса Шевченка, відділу У. Р. Союза в Ню Бронсвику, Ню Джерзі, в неділю, 22. червня 1930 р., $29.

Жертви зложили по $1.00: П. Вакулінський, В. Возняк, о. Лисяк, о. Підгорецький, Голіцовський, Галилюк, Вербіцький, Стрілець, Я. Попко, Д. Федорук, П. Галилюк, В. Ярема, Щуцький, Д. Куртик, М. Семенюк, В. Ярема, Д. Семенюк, І. Атаманець, І. Шикерa, Буката, Р. Беца, М. Базарніцький, Домініка Бабій, К. Пелешак, І. Морозко (з Капітол Сити), Ю. Голинський, Т. Перчишин; по 50 цнт.: І. Б., С. Дубей, Юлія Возьна й Анна Вербицька.

Гроші відослано до краю через Обєднання.

—o—

ЮТИКА, Н. Й.

На Рідну Школу.

На Рідну Школу в старім краю зібрано $15, які вислано до Обєднання. Повисша сума була зібрана як слідує: В церкві св. Петра і Павла зібрано $9.00; з розпродажі календарів Рідної Школи було $5.00; за книжку „За океаном" $1.50. Разом зібрано $15.00.

Петро Ликтей.

—o—

БОФАЛО, Н. Й.

На Рідну Школу.

На допомогу Рідній Школі зложили такі чесні жертводавці по $1: К. Дідур, Е. Дідур, І. Глинський, М. Кавалір, В. Горгота, П. Сторожук, а І. Сидорович $2. Олексій Дідур 25 ц. Збірку переслано до Обєднання.

І. Сидорович.

Сусіди.

— Ну, як там на новім мешканні?

— Ах, страшне! Уявіть собі, що наші сусіди цілісенький день сваряться!

— О, то для вас мусить бути прикре таке сусідство!

— Дуже. Та найгірше, що вони Еспанці, то ми не можемо ні словечка розуміти з того, що вони говорять!

—o—

Близнята.

— Я чув, що твоя жінка привела на світ близнята. А хлопчики чи дівчатка?

— Наскільки собі пригадую, то одно хлопчик, а друге дівчинка. Та можливо, що на відворот.

—o—

Небезпека.

На поліцію прибігає задиханий чоловік:

— Прошу мене зараз замкнути!

— Що сталося?

— Я вдарив мою жінку.

— І певно вбили її на місці?

— Ні, лише вона гонить за мною, за хвилиночку буде тут!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ